

Vilniaus apygardos prokuratūrai

SKUNDAS DĖL ATSISAKYMO PRADĖTI IKITEISMINĮ TYRIMĄ

2021-03-19

Vilnius

1. 2021-02-26 pateikiau skundą prokuratūrai ir kitoms institucijoms „Dėl sisteminio želdynų ir želdinių apsaugą ir priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų pažeidinėjimo išduodant leidimus želdinių tvarkymui Vilniaus mieste ir didelio masto žalos aplinkai padarymo“ (pridedama). Buvau informuotas, kad skundo dalį dėl nusikalstamų veikų galimo padarymo pavesta išnagrinėti Vilniaus apskrities vyriausiajam policijos komisariatui.
2. 2021-03-17 gavau Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros 2-ojo skyriaus atsakymą Nr. IBPS-S-131843-21 „Dėl nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą“ (3044: Atsakymas pareiškėjui. Pareiškimas Nr.AP-6773), su priedu – „Nutarimu atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą“ (toliau - Skundžiamas nutarimas) (pridedama).
3. Skundžiamas nutarimas yra nepagrįstas, todėl neteisėtas ir naikintinas.
4. Skundžiamame nutarime nurodyta, kad Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato, Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato, 1-ojo veiklos skyriaus vyriausiasis tyrėjas Darius Viškelis priėmė nutarimą, kuriuo atsisakė pradėti ikiteisminį tyrimą pagal mano 2021-02-26 Skundą.
5. Skundžiamas nutarimas yra priimtas nurodant, kad negauta objektyvių duomenų, jog nurodyti tarnautojai atliko neteisėtus veiksmus ir dėl tokių veiksmų kilo didelė žala. Tačiau tokia išvada padaryta faktiškai neištyrus jokių Skunde nurodytų aplinkybių, neištyrus Skunde nurodyto teisinio reglamentavimo pažeidimų ir net nebandžius nustatyti padarytos žalos dydžio.
6. Visas tyrimas pagal Skunde išdėstytus motyvus yra atliktas Skundžiamame nutarime nurodant: *„2021-03-03 buvo išsiųstas paklausimas į Vilniaus miesto savivaldybę dėl informacijos pateikimo, tačiau iki 2021-03-09 atsakymas negautas. Telefonu buvo bendrauta su Vilniaus miesto savivaldybės Aplinkos apsaugos ir želdinių tvarkymo poskyrio vedėju Vytautu Račkausku, kuris nurodė, kad skyrius išduoda leidimus želdinių kirtimo ir/ar genėjimo darbams tik gavus patvirtintą projektą. Prieš leidimų išdavimą poskyris kreipėsi į Visuomeninės želdynų ir želdinių apsaugos ir priežiūros komisiją, tačiau ne visada laiku gauna komisijos išvadą, todėl kai kurie leidimai išduodami nesulaukus komisijos išvados.*
7. Taigi Skunde išsamiai išdėstyti motyvai nurodant konkrečius faktus ir pažeistą teisinį reglamentavimą yra išvis netirti. Priimdamas Skundžiamą nutarimą, tyrėjas netyrė jokių skunde išdėstytų aplinkybių ir, kaip pats pažymėjo, net nesulaukė oficialaus savivaldybės atsakymo, o pasitenkino savivaldybės darbuotojo žodiniu paaiškinimu telefonu.
8. Tačiau net ir telefoninio pokalbio duomenys yra pateikti be jokių konkrečių faktų, neatsakantys į konkrečius Skundo motyvus ir nėra patvirtinti jokiais tyrimo metu patikrintais įrodymais.
9. Skundžiamame nutarime nurodytas vienintelis savivaldybės darbuotojo įvardintas argumentas, kuriuo remiantis tariamai nesivadovaujama komisijos išvadamis - tariamas komisijos vėlavimas pateikti atsakymus. Tačiau net ir šis argumentas (nors yra niekuo nepagrįstas) prieštarauja Skunde nurodytam teisiniam reglamentavimui ir yra neteisėtas.
10. Be to, Skundžiamame nutarime nurodytas savivaldybės darbuotojo paaiškinimas stokoja ryšio su Skunde išdėstytais faktais ir argumentais. Pvz., poskyrio vedėjas nurodo, kad leidimai išduodami

„tik gavus patvirtintą projektą“. Tačiau tai neatitinka tikrovės, kadangi dauguma leidimų išduodami be jokio projekto. Be to, tarp Skunde išvardintų konkrečių atvejų nėra nei vieno, kuris atitiktų savivaldybės darbuotojo motyvą esą komisija vėluodavo pateikti atsakymus. Tačiau tyrėjas tokių aplinkybių net ir netyrė.

11. Tyrėjas netikrino, ar telefoninis savivaldybės darbuotojo atsakymas apskritai yra teisingas, nors šiuo atveju savivaldybės tarnautojai ir yra galimo skundžiamo tarnybinio nusižengimo subjektai. Tyrėjas netikrino savivaldybės darbuotojo nurodytų faktų tikrumo nei apklausdamas mane, kaip Komisijos pirmininką ir Skundo autorių, nei paprašydamas papildomų įrodymų iš savivaldybės. Šiuo atveju nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą yra priimtas motyvuojant panašiai taip, kaip būtų atsisakyta tirti bet kokį nusikaltimą vien tuo motyvu, jog pažeidėjas (įtariamasis) kaltę neigia.
12. Su manimi, kaip Skundo autoriumi, tyrimo eigoje tyrėjas nesusisiekė ne tik dėl Skunde nurodytų aplinkybių, tačiau net ir Skundžiamas nutarimas man nebuvo pateiktas. Apie Skundžiamą nutarimą sužinojau iš pačios savivaldybės 2021-03-15, praėjus kelioms dienoms po to, kai policija jį parengė (2021-03-09), o prokuratūra jį patvirtino (2021-03-10). Savivaldybei jis buvo pateiktas 2021-03-12. Skundžiamą nutarimą tiesiogiai iš prokuratūros gavau tik 2021-03-17 po to, kai 2021-03-15 paprašiau jį pateikti man, kad galėčiau pasinaudoti galimybe jį apskusti.
13. Skunde yra nurodyti ne tik procedūriniai pažeidimai, bet ir nurodyta realiai padaryta didelė žala aplinkai. Žala aplinkai skaičiuojama vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. 471 patvirtinta *Aplinkai padarytos žalos atlyginimo dydžių apskaičiavimo metodika* (Žin., 2002, Nr. 93-4026). Pagal šią metodiką skaičiuojama kiekvieno neteisėtai nupjauto medžio žalos aplinkai atlyginimo kaina yra tokia, kad atsižvelgiant į neteisėtai išduotų leidimų pagrindu išpjautų medžių skaičių Vilniaus mieste, žalos aplinkai vertė šiuo metu tikėtina viršija milijoną eurų. Todėl Skundžiamo nutarimo motyvas, kad atsakomybei dėl piktnaudžiavimo tarnyba nėra nustatyta esminė sąlyga - didelė žala - yra nepagrįstas, kadangi tyrėjas žalos dydžio net ir nebandė nustatinėti, o atsisakydamas pradėti ikiteisminį tyrimą pateikė tik teorinius svarstymus.
14. Nagrinėjamu atveju yra prioritetiškai svarbu pirma nustatyti neteisėtus veiksmus: t.y., kad tarnautojai nesilaikė Skunde nurodytų teisės normų reikalavimo išduodami leidimus medžiams kirsti, todėl leidimai buvo išduoti neteisėtai. Tik nustačius neteisėtus veiksmus atsirastų pagrindas paskaičiuoti padarytos žalos dydį. O paskaičiavus padarytos žalos dydį atsirastų pagrindas vertinti, kokia atsakomybė galėtų būti taikoma atsakingiems už žalos padarymą asmenims.
15. Tačiau Skundžiamame nutarime tyrėjas netyrė teisės pažeidimo faktų pagal Skunde išdėstytus motyvus ir teisinį reguliavimą ir netyrė galimos žalos masto.
16. Pažymėtina, kad Skundas yra paduotas mano, kaip Visuomeninės želdynų ir želdinių apsaugos ir priežiūros komisijos prie Vilniaus miesto savivaldybės administracijos, kuriai teisės normomis yra suteiktos administracinės funkcijos, pirmininko vardu, nurodant sisteminius želdynų ir želdinių apsaugą ir priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų pažeidinėjimus išduodant leidimus želdinių tvarkymui Vilniaus mieste, dėl ko padaryta didžiulio masto žala aplinkai.
17. Skundo pagrindu buvo būtina ištirti dėl galimai padarytų ir daromų nusikaltimų dėl tarnautojų piktnaudžiavimo (BK 228 str.) bei nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų aplinkai (BK 271¹ str.) ar pan.. Tačiau, kaip minėta, pateiktų faktų tyrėjas apskritai netyrė. Tuo tarpu be jokio pagrindo Skundžiamame nutarime motyvus sukoncestravo į žalos dydį tarnybinio piktnaudžiavimo atveju (kurio nesiaiškino) ir į dokumentų klastojimą (BK 300 str.), apie kurį Skunde net nėra minima.

18. Todėl Skundžiamas nutarimas yra visiškai nekompetentingas, nepagrįstas ir naikintinas, o Skunde nurodyti faktai ir motyvai bei jų teisinis vertinimas turėtų būti atliktas tik po to, kai ikiteisminiame tyrime bus ištirti Skunde nurodyti faktai.

Dėl išdėstytų motyvų prašau panaikinti nutarimą, kuriuo atsisakyta pradėti ikiteisminį tyrimą ir priimti privalomą nurodymą tokį tyrimą atlikti.

PRIDEDAMA:

- 1) Skundas Dėl sisteminio želdynų ir želdinių apsaugą ir priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų pažeidinėjimo išduodant leidimus želdinių tvarkymui Vilniaus mieste ir didelio masto žalos aplinkai padarymo (2021-02-26, kopija).
- 2) Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros 2-ojo skyriaus raštas „Dėl nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą“ su priedu – Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato, Vilniaus miesto pirmojo policijos komisariato 1-ojo veiklos skyriaus „Nutarimu atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą“ (2021-03-17, kopija).

Pagarbiai

dr. Dainius Labeckis,

*Visuomeninės želdynų ir želdinių apsaugos ir priežiūros komisijos
prie Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pirmininkas*